

Tro på en bättre värld

Svenska missionsrådets strategi för 2022-2026

Denna strategi beskriver inriktningen för Svenska missionsrådets (SMR) arbete under perioden 2022 till 2026. Strategin har tagits fram av kansliet i en konsultativ process med styrelsen och medlemsorganisationerna under perioden april 2020 till april 2021. Strategin beslutas av medlemsorganisationerna på SMR:s årsmöte 19 maj 2021.

Texten är skriven i "vi-form" för att markera det gemensamma ägarskap "vi som organisationen SMR" har för strategin. Inom detta "vi" har styrelsen, kansliet och medlemsorganisationerna olika roller. Strategin är styrande för de verksamhetsplaner och ansökningar som vi utformar för perioden 2022 till 2026.

Strategin har fyra delar. Del 1 beskriver vad vårt uppdrag är och centrala utgångspunkter för vad vi vill se förändras i världen på en övergripande nivå. Del 2 beskriver de strategiska roller vi som organisation har och de förflyttningar som vi vill göra under perioden. Del 3 beskriver tre tematiska program som vi kommer att prioritera i vår verksamhet under perioden. Del 4 beskriver hur vi integrerar uppföljning och lärande under perioden.

1. Våra utgångspunkter

Vår vision

Vår vision är att Guds rike gestaltas i världen. Detta innebär en värld befriad från fattigdom och förtryckande strukturer, där människor kan påverka sin egen situation och där Guds skapelse förvaltas med ansvar inför kommande generationer.

Vårt motto är *Tro på en bättre värld*. Med det menar vi att vi tror att Gud har en god plan med vår värld och att vi får vara med i Guds mission för alla människors upprättelse och samhörighet med varandra och vår jord. Guds kärlek är drivkraften i vårt arbete för en rättvis, fredlig och hållbar värld där de mänskliga rättigheterna respekteras. Detta ger oss hopp om att en bättre värld är möjlig: att vi, var och en, och tillsammans, kan bidra till den förändring och utveckling vi vill se i världen.

Vår identitet & vårt uppdrag

I över 100 år har Svenska missionsrådet (SMR) varit ett ledande ekumeniskt forum för att tydliggöra Guds mission i världen genom vittnesbörd, tjänst och gemenskap utifrån

en helhetssyn i ett globalt perspektiv¹. Denna helhetssyn på mission² innebär att i ord och handling tjäna människor bortom etniska, kulturella och konfessionella gränser. Vi gör det genom ett internationellt rättighetsbaserat utvecklings-samarbete och humanitära insatser, påverkansarbete och teologisk reflektion, församlingsutveckling och evangelisation samt ömsesidigt lärande och globala relationer³.

I det svenska civilsamhället är SMR idag en bred plattform för samarbete och samtal om detta holistiska uppdrag mellan kyrkor, missionsorganisationer och utvecklingsorganisationer på kristen grund⁴. Vi har ett omfattande nätverk genom våra idag 31 medlemsorganisationer och deras samarbetspartner, som verkar i över 50 länder. På detta sätt spelar vi en viktig roll som mötesplats för en mångfald av aktörer som vill dela erfarenheter och lära av varandra.

Vår identitet och vårt uppdrag präglas av att vi också är en trosbaserad civilsamhällesorganisation. Därför har vi två särskilda uppgifter: att bidra till ökad kunskap om religionens roll i samhället och att värna alla människors religions- och övertygelsesfrihet.

Vår syn på förändring och utveckling i en komplex omvärld

Vi ser många trender som påverkar förutsättningarna för vårt uppdrag, både på global nivå och i enskilda länder och lokala sammanhang. Vi ser många aktuella kriser och faktorer som på struktur- och systemnivå hindrar social, ekonomisk och ekologisk hållbar utveckling och som håller kvar människor i fattigdom⁵. Samtidigt finns trender som ger hopp om den värld vi vill se.

Åtta trender i vår omvärld

I en framåtblickande omvärldsanalys identifierar vi åtta viktiga trender som vi tror kommer att påverka vår verksamhet och våra mål under strategiperioden 2022- 2026⁶:

1. Covid-19-pandemin och dess både kortsiktiga och långsiktiga effekter på möjligheten att uppnå de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030.
2. Klimat- och miljökrisen, inklusive hotet mot biologisk mångfald.
3. Försämrade förutsättningar för civilsamhället i och med det krympande demokratiska utrymmet i världen och kränkningar av mänskliga rättigheter.
4. Förändrade förutsättningar för det svenska och internationella biståndet där 1%-målet och biståndets principer och former ifrågasätts.
5. Minskad multilateralism och global solidaritet, ökad polarisering och geopolitisk maktförskjutning.
6. Framväxt och mobilisering av nya sociala rörelser, inte minst ungdomsrörelser.

¹ *Stadgar för Svenska missionsrådet §1.*

² Denna helhetssyn kallar vi ibland för *holistisk mission*

³ *Svenska missionsrådets värdegrund (2015)*

⁴ Vår kristna grund utgår från den tro och övertygelse som vi delar med kristna i alla tider om Jesus Kristus som Herre och Frälsare, om en treenig Gud – Fader, Son och Ande – och om världen som Guds skapelse. Vårt uppdrag är att förkunna och gestalta de goda nyheterna om Guds rike. Se vidare *Stadgar för Svenska missionsrådet §1.*

⁵ I denna strategi använder vi den vedertagna definitionen av hållbar utveckling som inkluderar tre dimensioner: social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Den är också [grunden för Agenda 2030](#).

⁶ Omvärldsanalysen togs fram av en projektgrupp på kansliet under juni-september 2020 och har validerats av styrelsen och medlemsorganisationerna genom en remissprocess. Givet den omvälvande situationen under 2020 och 2021 finns det stor osäkerhet i hur det vi ser nu kommer att påverka vår verksamhet under 2022-2026. Men även om vi inte kan svara på *hur*, så tror vi att dessa trender kommer att påverka oss, vårt nätverk och den verksamhet vi vill stödja under många år framöver. [Rapporten i sin helhet](#) är ett viktigt referensdokument för vårt arbete och kan skickas ut för fördjupad läsning.

7. Ett religiöst och ekumeniskt landskap som ständigt förändras; där teologi och nya samarbeten utvecklas, samtidigt som religion och politik samspelar på gott och ont.
8. Ökad digitalisering med både positiva och negativa effekter.

Religiös läskunnighet är en nyckel

Som en trosbaserad aktör menar vi att tro är en central faktor för att förstå och förklara hur förändring sker. Religion, värderingar och normer spelar roll för alla som är engagerade i internationellt arbete – oavsett bakgrund, livsåskådning eller trosuppfattning. Det vi kallar för *religiös läskunnighet* är ett brett begrepp och en förmåga som alla behöver för att navigera i olika sociala, kulturella, ekonomiska, religiösa och politiska kontexter.

Med religiös läskunnighet kan vi och andra aktörer verka på ett effektivt sätt i vår föränderliga värld. Vi menar att det är särskilt relevant i relation till de aktuella samhällstrender som vi identifierat i vår omvärldsanalys. Religiös läskunnighet behövs när vi arbetar för att *ingen ska lämnas utanför* – mottot som sammanfattar Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling.

Förändring sker genom ett pluralistiskt civilsamhälle

Vi ser ett starkt och pluralistiskt civilsamhälle som den främsta ingången i förändringsarbete. Vi är själva en civilsamhällesplattform som ser samverkan mellan olika aktörer som en viktig förutsättning för samhällsförändring. De förändringsaktörer som vi stödjer genom våra medlemsorganisationer, verkar på olika sätt i civilsamhället på lokal, nationell, regional och global nivå. Det är ungdomsrörelser, barnrättsorganisationer, kvinnonätverk, kyrkor och trossamfund, miljöorganisationer, freds- och MR-organisationer. Det är aktörer som arbetar med både humanitära insatser och långsiktig utveckling. Det är bibelsällskap, interreligiösa nätverk, sociala rörelser, akademiska aktörer och många fler. Vi menar att det är genom denna mångfald av aktörer som demokratiska och hållbara samhällen kan utvecklas.

Vi stöttar aktörer i civilsamhället i sin egen rätt, eftersom de är katalysatorer för förändring, både för rättighetsinnehavare på individnivå och på struktur- och systemnivå. När människor går samman och organiserar sig, kan de tala med en gemensam röst. Tillsammans ökar deras möjlighet att utkräva sina rättigheter av de som har juridisk och moralisk skyldighet att garantera dessa rättigheter – oavsett om det gäller stater, företag eller andra aktörer. Samarbeten, nätverkande och breda plattformar för samverkan med andra aktörer stärker ytterligare dessa förutsättningar. Mobilisering och organisering är alltså en central del i ett effektivt rättighetsbaserat arbete⁷.

En strategi med beredskap för förändrade förutsättningar

De aktuella trender som vi identifierat påverkar på gott och ont de förutsättningar som finns för förändringsaktörer inom civilsamhället. Därför kommer vi att göra återkommande omvärldsanalyser, inklusive risk- och möjlighetsanalyser, som kan komma att påverka genomförandet av denna strategi. På så sätt kan vi fortsätta vara

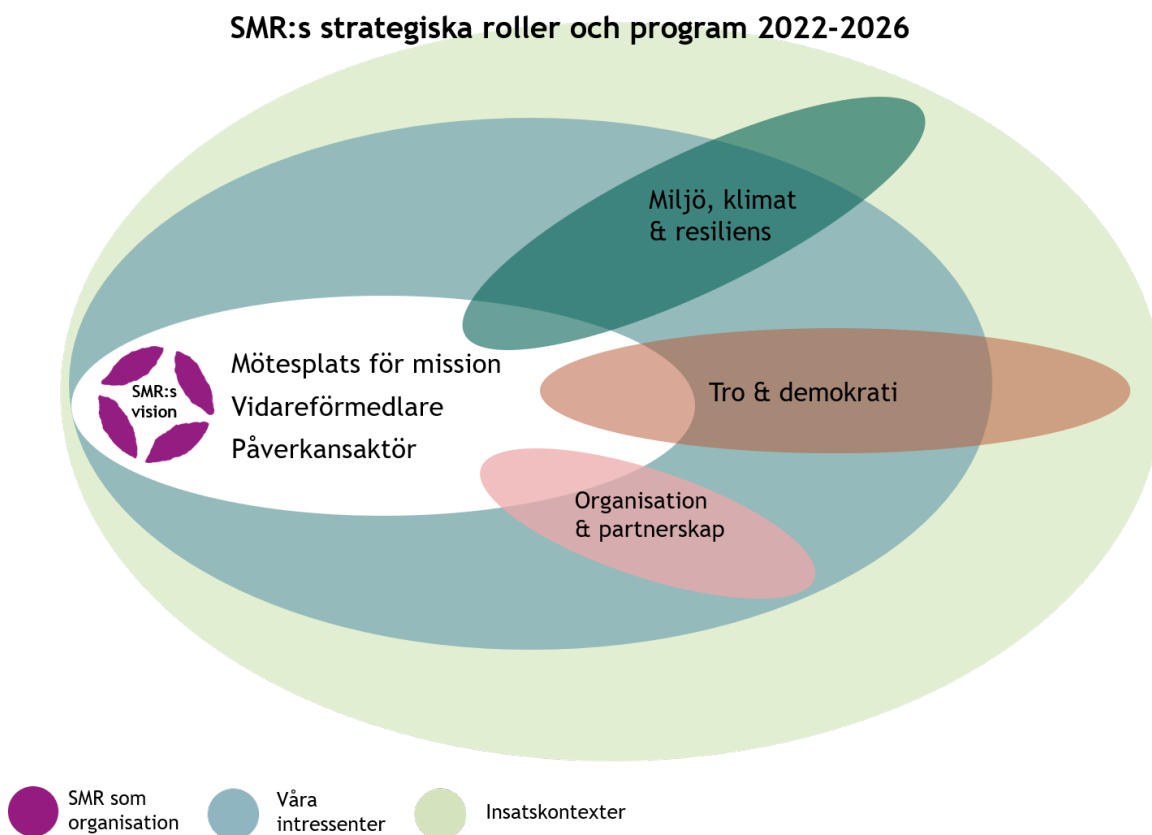
⁷ SMR:s policy för rättighetsperspektivet (2014)

relevanta och effektiva i vår verksamhet och i våra arbetssätt, trots att förutsättningarna med all säkerhet kommer att förändras under perioden.

Tre roller och tre program

I följande delar av strategin presenterar vi vad vi mer konkret vill se förändras utifrån vår vision, identitet, uppdrag och omvärld. Vi presenterar även de strategiska vägval vi gör och hur vi ska arbeta med strategin i praktiken.

Vi har valt att tydliggöra detta i tre strategiska roller och tre strategiska program som kan beskrivas genom följande bild:

Rollerna beskriver SMR:s organisatoriska mervärde och de förflyttningar som vi som organisation vill göra under perioden. Programmen är utformade utifrån tre breda teman som är särskild relevanta under perioden och där vi har ett tydligt mervärde i relation till våra huvudsakliga intressenter: medlemsorganisationer, samarbetspartner samt beslutsfattare och tjänstepersoner. Rollerna förstärker den förändring vi vill se i vår verksamhet genom programmens genomförande. Rollerna och programmen behöver samspela med varandra för att uppnå synergier, engagemang och måluppfyllnad på alla nivåer. Det som görs inom de tre rollerna har dock inte alltid en tydlig koppling till något av programmen, eftersom rollerna är bredare.

En förutsättning för både våra roller och program är att SMR som organisation präglas av hållbarhet, lärande och stabil finansiering. Därtill behövs ett kansli som är en attraktiv arbetsplats med resurser, effektiva arbetssätt och medarbetare med rätt kompetens för att genomföra strategin.

2. Våra strategiska roller 2022-2026

Vår verksamhet under perioden 2022-2026 utgår från tre strategiska roller:

1. Mötesplats för mission i ett helhetsperspektiv
2. Vidareförmedlare av medel för internationellt utvecklingssamarbete och humanitära insatser
3. Påverkansaktör för strategiska frågor av gemensamt intresse

Varje roll inleds med ett övergripande organisationsmål som sammanfattar hur vi vill att SMR som organisation ska fungera, agera och uppfattas under perioden 2022-2026.

Mötesplats för mission i ett helhetsperspektiv

Organisationsmål för rollen som mötesplats 2022-2026

Under perioden är Svenska missionsrådet en vital, öppen och trygg mötesplats för samtal om mission, mänskliga rättigheter och hållbar utveckling. De olika medlemsorganisationernas behov och erfarenheter tas tillvara och kan berika varandras verksamhet och därmed stärka det gemensamma uppdraget att vara en del av Guds mission i ord och handling.

Mångfald och helhetssyn

SMR som mötesplats rymmer en stor ekumenisk bredd och en mångfald av olika organisationer. Det är ett mervärde som vi vill utveckla under 2022-2026. I denna mångfald samlas vi kring en gemensam helhetssyn att mission handlar om att i ord och handling tjäna vår värld⁸ – det vi ibland kallar holistisk mission. Samtidigt finns det bland oss många olika perspektiv på vad uppdraget innebär och hur mission kan levas och utformas i praktiken. Vi vill därför höja ambitionsnivån i vår roll som mötesplats för samtal och lärande om vad mission i ett helhetsperspektiv innebär, vilket också inkluderar mänskliga rättigheter och de globala målen i Agenda 2030.

Nya former för samtal och samarbete

Vi vill tydligare ta tillvara och värdera samtliga medlemsorganisationers behov och erfarenheter. Genom att utveckla nya former för att mötas, dela erfarenheter och stärka kommunikationen inom nätverket, kan vi hjälpa varandra i det gemensamma uppdraget, till exempel i frågor som rör organisationsutveckling, ledarskap och tro.

Vi vill också se ett ökat engagemang bland våra medlemsorganisationer för att utveckla vårt nätverks potential, till exempel genom att ta initiativ till, och delta i arbetsgrupper i frågor av gemensamt intresse. Dessa arbetsgrupper eller *communities of practice* kan exempelvis handla om utsänd personal, barn- och ungdomsfrågor, missionens praktik eller fokusera på olika geografiska kontexter.

⁸ Samverkan sker för att tydliggöra Guds mission i världen genom vittnesbörd, tjänst och gemenskap utifrån en helhetssyn i ett globalt perspektiv. SMR:s stadgar §1.

Stärkt tvåspråkighet mellan Guds mission och Agenda 2030

Vi vill fortsätta utveckla vår verksamhet och kommunikation utifrån mottot *Tro på en bättre värld*⁹. Det innebär att tro är en kraft i och för mission, för mänskliga rättigheter och för en hållbar utveckling. Vi vill särskilt stärka *tvaspråkigheten* för att förklara hur Guds mission och Agenda 2030 hör ihop, och hur ett teologiskt eller trosbaserat språk relaterar till rättighetsbaserad biståndsterminologi. Detta vill vi göra både internt inom vårt nätverk, men också bland aktörer utanför vårt nätverk.

Till tvåspråkigheten hör också beredskap att hantera spänningar som uppstår mellan dessa olika språk. Vi strävar efter att vara en mötesplats där vi i trygga samtal får dela viktiga frågor som kanske skaver, gärna utifrån den receptiva ekumenikens metoder.

Fördjupade samarbeten och öppenhet

För att fortsätta vara ett ledande ekumeniskt forum med missionsperspektivet i centrum vill vi fördjupa samarbetet med Sveriges kristna råd och andra relevanta ekumeniska nätverk i Sverige och internationellt¹⁰. Vi behöver lära av varandra och teologiskt bearbeta frågor som rör mission, mänskliga rättigheter och hållbar utveckling i ett globalt perspektiv. Vi bejakar också öppenhet för, och samarbeten med olika typer av partner i världen, till exempel organisationer med annan religiös identitet. Vår kompetens inom religiös läskunnighet och religions- och övertygelsefrihet är en viktig tillgång i dessa samarbeten.

Vidareförmedlare av medel för internationellt utvecklingsarbete och humanitära insatser¹¹

Organisationsmål för rollen som vidareförmedlare 2022-2026

Under perioden är Svenska missionsrådet en relevant och utvecklings- och biståndseffektiv vidareförmedlare av medel för internationellt utvecklingsarbete och humanitära insatser. SMR agerar transparent och ansvarsfullt i relation till sina åtaganden.

Nätverket av våra medlemsorganisationer och deras samarbetspartner är avgörande för att nå vår vision om att Guds rike gestaltas i världen. Genom ett rättighetsbaserat långsiktigt utvecklingsarbete, kommunikations-, praktikant- samt humanitära insatser bidrar vi dessutom till att uppnå de globala målen i Agenda 2030. I enlighet med vår värdegrund vill vi genom vidareförmedlingen rädda liv, lindra nöd och bidra till utvecklingen av ett hållbart, rättvist, fredligt, jämställt och demokratiskt samhälle, där de mänskliga rättigheterna respekteras, skyddas och uppfylls.

Effektiv och dynamisk vidareförmedling

I rollen som vidareförmedlare ingår att facilitera, kvalitetssäkra, kapacitetsutveckla, erbjuda mötesplatser för arbete och lärande, uppmuntra påverkansarbete samt ge

⁹ På engelska använder vi *SMC – Faith in Development*

¹⁰ Viktiga nätverk på internationell nivå är bland annat Kyrkornas världsråd, World Evangelical Alliance och Micah Global

¹¹ Under 2021 pågår en process att se över SMR:s roll som humanitär aktör givet att nuvarande finansiering från Sida/HUM avslutas i början av 2023.

finansiellt stöd. Allt detta är viktigt för att vidareförmedlingen ska vara effektiv och relevant.

Vårt stöd ska vara utvecklings- och biståndseffektivt. Det innebär att eftersträva så hållbar utveckling som möjligt på ett så effektivt och transparent sätt som möjligt. För oss betyder det starkt lokalt ägarskap och fokus på att skapa resiliens med utgångspunkt i de mänskliga rättigheterna. Stödet till medlemsorganisationerna ska vara dialogorienterat, långsiktigt, förutsägbart, flexibelt och främja innovation. På detta sätt vill vi underlätta för alla aktörer i vidareförmedlingen att leva upp till de krav som respektive anslag ställer.

Riktade tematiska satsningar

För att främja lokalt ägarskap vill vi skapa största möjliga förutsättningar för våra medlemsorganisationer och deras samarbetspartner att själva definiera fokus för sina insatser. Vi försöker begränsa styrningen av anslagen till det som våra givare kräver. Vi kommer dock att göra riktade satsningar för att stärka incitamenten för våra medlemsorganisationer och deras samarbetspartner att utveckla arbetet inom tre områden. Dessa områden relaterar tydligt till våra tre tematiska program för perioden (se del 3):

- Mer effektiva finansiella stödformer, inklusive kärnstöd.
- Stärkt miljö- och klimatperspektiv i insatserna.
- Bättre integrering av religiös läskunnighet och religions- och övertygelsefrihet i insatserna.

Vi kommer att följa upp utvecklingen inom vår övergripande insatsportfölj på två sätt: dels följa upp hur insatserna bidrar till målen för respektive anslag och dels hur de bidrar till de mål som vi har satt upp för våra tematiska program.

Ökat fokus på kapacitetsutveckling och lärande

Vi har länge arbetat med lärande och kapacitetsutveckling. Under perioden kommer kansliet fortsätta utveckla detta arbete tillsammans med medlemsorganisationerna för att bidra till effektivare utvecklingssamarbete och stärkta civilsamhällesorganisationer inom nätverket. En viktig del här är vårt system för organisationsbedömningar med tillhörande kapacitetsutvecklingsplaner. En annan viktig del är vårt kanslis kontinuerliga dialog med de medlemsorganisationer som SMR vidareförmedlar till. Vi vill också fortsätta att utveckla innovativa digitala metoder och arbetssätt för att bidra till kvalitetssäkring och kapacitetsutveckling där våra medlemsorganisationer, deras samarbetspartner och vårt kansli kan lära tillsammans.

Under perioden kommer vi att utforska alternativ för att söka breddat samarbete och finansiering för utvecklingsinsatser, humanitära insatser samt insatser i det så kallade *trippelnexus* som finns mellan humanitära insatser, utveckling och fred.

Påverkansaktör för strategiska frågor av gemensamt intresse

Organisationsmål för rollen som påverkansaktör 2022-2026

Under perioden är Svenska missionsrådet en respekterad och efterfrågad påverkansaktör som bidrar till att tro och religiösa aktörers roll i utvecklingssamarbetet får genomslag i svensk och internationell utvecklingspolitik.

Vi har under lång tid utvecklat en särskild kompetens i frågor om religiös läskunnighet och religions- och övertygelsefrihet. Tillsammans med våra medlemsorganisationer har vi också spelat en viktig roll i den svenska biståndsdebatten, där vi tillsammans med andra organisationer och nätverk bevakar Sveriges utvecklingspolitik med särskilt fokus på Agenda 2030, biståndets ramar och civilsamhällets demokratiska utrymme¹².

Påverkan med spetskompetens

Vi vill nu ta nästa steg som påverkansaktör för att stärka den religiösa läskunnigheten och integreringen av religions- och övertygelsefrihet i utvecklingssektorn. Den kompetens som finns i vårt nätverk, och våra resurser inom religions- och övertygelsefrihet är av intresse på svensk, europeisk och internationell nivå. Vi har potential att överbrygga låsta positioner i det polariserade fältet kring religionsfrihet, mänskliga rättigheter och demokratifrågor.

Under perioden vill vi använda vår spetskompetens för påverkansarbete primärt inom de tematiska programmen *Tro och demokrati* samt *Miljö, klimat och resiliens* (se del 3). Syftet är att integrera dessa frågor i aktuella politiska processer som rör utvecklings- och utrikespolitik.

Länkar mellan kapacitetsutveckling och påverkansarbete

Vårt påverkansarbete ska vara transparent och resultatorienterat. Vi vill utgå ifrån lokalt ägarskap som präglas av ett rättighetsperspektiv och fattiga människors perspektiv på utveckling. Att arbeta med påverkansarbete som grundar sig i lokala erfarenheter kallas *rooted advocacy*. Detta förutsätter god samordning mellan vårt kansli, våra medlemsorganisationer och deras samarbetspartner. Det är särskilt viktigt inom de tematiska program där vi vill se starkare länkar mellan kapacitetsutveckling och påverkansarbete.

Under perioden vill vi stärka våra medlemsorganisationers och deras samarbetspartners arbete med påverkan, genom både utvecklings- och kommunikationsinsatser. Vi ser goda möjligheter att samverka kring gemensamma utbildningar och påverkansinitiativ vid partnerbesök och på arenor som Almedalen och MR-dagarna.

Samarbete i relevanta nätverk

I relation till beslutsfattare, tjänstepersoner och politiska företrädare från både regering och opposition vill vi vara en trovärdig dialogpartner, både enskilt och i nätverk. Att arbeta i och genom nätverk är en viktig metod för oss. Vi kommer under perioden att

¹² I denna roll är CONCORD Sverige och Generalsekreterarnätverket de viktigaste nätverken under perioden.

delta aktivt i olika nätverk på både nationell och internationell nivå, inte minst för att bidra till målen i de tematiska programmen¹³.

Eftersom påverkansarbete behövs på alla nivåer, vill vi ta tillvara möjligheten att uttala oss i inrikespolitiska och europeiska skeenden som rör våra tematiska profilfrågor. Sverige kristna råd är en viktig systerorganisation i detta sammanhang.

Beroende på ytterligare finansiering, kommer vi som påverkansaktör att verka för systemförändringar på regional och global nivå i EU och FN genom nya samarbeten med aktörer såsom sekulära MR- och demokratiorganisationer, NORFORB och våra medlemsorganisationers nätverk.

3. Våra strategiska program 2022-2026

Under den kommande strategiperioden 2022-2026 vill vi arbeta mer fokuserat med tre tematiska program. Dessa program utgår ifrån, och relaterar till våra tre roller, som vi beskrivit i del 2. Programmen anger både en riktning och håller ihop vår kapacitetsutveckling, kvalitetssäkring och vårt påverkansarbete inom respektive tematik. Programmen stöds också av våra andra tematiska perspektiv och förhållningssätt som behöver genomsyra verksamheten: jämställdhet, rättighetsperspektivet, konfliktkänslighet och religiös läskunnighet¹⁴. Vi tror att programmen hjälper oss att samarbeta strategiskt i både planering, genomförande och uppföljning av verksamheten. Vi tror också att det hjälper oss att stärka länkarna mellan de insatser som stöds i samarbetsländerna genom vidareförmedlingen och det operativa arbete som vårt kansli ansvarar för.

Varje program har ett övergripande program mål som beskriver den förändring vi vill se inom respektive tematik. Vi har även formulerat ett antal aktörmål som beskriver hur aktörer inom civilsamhället, samt rättighetsinnehavare och skyldighetsbärare kan bidra till målet under perioden.

¹³ Strategiska nätverk på Sverige-nivå är: Kunskapsforum för religion och utveckling; Svenska nätverket för humanitära aktörer (SNHA) och Resiliensnätverket. Viktiga nätverk på internationell nivå är: GNDR (Global Network of Civil Society Organisations for Disaster Reduction, <http://www.gndr.org>); PaRD (International Partnership for Religion and Sustainable Development, <https://www.partner-religion-development.org>) och NORFORB (Nordic Ecumenical Network on Freedom of Religion or Belief) med den gemensamma [FORB Learning Platform](#)

¹⁴ Se respektive policy

Program: Tro och demokrati

Programmål

Ett vitalt och motståndskraftigt civilsamhälle som arbetar aktivt för att säkra demokratiskt deltagande, religions- och övertygelsefrihet för alla där religiösa aktörers viktiga roll i förverkligandet av Agenda 2030 och de mänskliga rättigheterna beaktas av relevanta aktörer.

Aktörmål

Medlemsorganisationer och samarbetspartner

Medlemsorganisationer och deras samarbetspartner arbetar strategiskt och inkluderande, tillsammans, och i nätverk med andra, med påverkansarbete och mobilisering för att säkerställa demokratiskt deltagande, mänskliga rättigheter och uppfyllandet av Agenda 2030. Religions- och övertygelsefrihet och religiös läskunnighet är viktiga utgångspunkter i detta arbete.

Beslutsfattare och tjänstepersoner i Sverige

Beslutsfattare inom regering och riksdag samt tjänstepersoner på UD och Sida beaktar i högre grad frågor som rör religions- och övertygelsefrihet, religiösa aktörers roll och civilsamhällets mångfald i utformningen av Sveriges utvecklings- och utrikespolitik. De bidrar på så sätt till att stärka civilsamhällets utrymme och möjligheter att i sin egen rätt verka för demokrati och mänskliga rättigheter.

Demokratiaktörer i Sverige och internationellt

Svenska och internationella demokratiaktörer såsom demokratiinstitut, akademiska institutioner, ekumeniska nätverk och civilsamhällesplattformar beaktar religion och religions- och övertygelsefrihet i sitt försvar för demokratiskt utrymme och mänskliga rättigheter.

Beslutsfattare och tjänstepersoner internationellt

EU, FN och andra internationella aktörer ökar sin förståelse för hur tro, religiösa aktörer och religions- och övertygelsefrihet bidrar till demokrati och mänskliga rättigheter inom internationell utvecklingspolitik.

Respekt för mänskliga rättigheter är en förutsättning för ett demokratiskt samhälle. Utifrån vår kristna värdegrund menar vi dessutom att varje människa är skapad till Guds avbild och har ett okränkbart och lika värde med rätt att leva sitt liv i frihet. Därför vill vi verka för att alla människor ska kunna åtnjuta sina rättigheter. Detta rättighetsperspektiv och vår särskilda kompetens inom rätten till religions- och övertygelsefrihet är grunden för vårt program *Tro och demokrati*.

Vi vill motverka polarisering av mänskliga rättigheter

I en värld där mänskliga rättigheter ifrågasätts behövs krafter som motverkar polarisering. Utifrån vår och vårt nätverks religiösa läskunnighet och tvåspråkighet, kan vi se sambanden mellan tro och mänskliga rättigheter. Med denna kompetens vill vi arbeta för att överbrygga motsättningar och låsta positioner.

Det är olyckligt att allt fler beslutsfattare och opinionsbildare, både i Sverige och internationellt, ifrågasätter MR-systemet. Vi oroas när nationella intressen ställs över internationella åtaganden, eller när mänskliga rättigheter ställs mot varandra. Vi ser att

religions- och övertygelsefriheten tyvärr används i denna polarisering, till exempel när den ställs mot kvinnors rättigheter eller rättigheter för hbtqi-personer. Vi vill bidra med kunskap om mänskliga rättigheter i dess helhet och bidra till förståelse av hur rättighetskonflikter kan hanteras.

Vi vill stärka demokratin genom civilsamhället

Det internationella civilsamhället är en nyckelaktör för att bygga upp en bättre värld efter pandemin. I civilsamhället finns en mångfald av aktörer på olika nivåer som har en särskild förmåga att bidra till en rättvis och jämlik värld där mänskliga rättigheter respekteras. Vi vill genom vårt breda internationella nätverk stärka trosbaserade aktörers bidrag till ett hållbart, rättvist, fredligt, jämställt och demokratiskt samhälle. Genom att stödja lokal organisering och främja nätverkande på olika nivåer vill vi stärka det internationella civilsamhällets vitalitet, mångfald och motståndskraft.

I ett starkt civilsamhälle kan alla rättighetsinnehavare, oavsett identitet (såsom kön, ålder eller religionstillhörighet), utkräva sina rättigheter och hantera konflikter. Så främjas en pluralistisk och inkluderande demokrati. Vårt nätverk i Sverige och världen har mycket att bidra med i arbetet för ett ökat demokratiskt utrymme och religions- och övertygelsefrihet för alla.

Vi vill öka vårt internationella påverkansarbete

Med religiös läskunnighet kan vi både bedriva ett effektivt påverkansarbete och tillföra viktiga perspektiv på hållbart och rättighetsbaserat utvecklingssamarbete.

Inom detta program är påverkansarbete en viktig komponent för att bekämpa orättfärdiga maktstrukturer. Utifrån vår spetskompetens har vi länge verkat för att påverka svensk utvecklings- och utrikespolitik. Men vår kompetens efterfrågas även av internationella demokratiaktörer och beslutsfattare inom exempelvis EU och FN. Vi vill utforska möjligheten att möta denna efterfrågan inom programmets tematiska fokusområden, bland annat genom att söka breddad finansiering.

Ett viktigt nätverk för vårt påverkansarbete är det nordiska religionsfrihetsnätverket NORFORB där flera av våra medlemsorganisationer också är med. Under perioden vill vi arbeta mer strategiskt inom, och med NORFORB för att bidra till att uppfylla målen i programmet.

Vi ser också att religiös läskunnighet och religions- och övertygelsefrihet behövs för att uppnå målen i Agenda 2030. Vi betonar den roll som tro och religions- och övertygelsefrihet har för att värna civilsamhällets demokratiska utrymme och för att bygga ett hållbart samhälle. Därför fokuserar programmet på att bidra till mål 16 om att främja fredliga och inkluderande samhällen och mål 17 att stärka det globala partnerskapet¹⁵.

¹⁵ Programmet relaterar även till de mål som rör social och ekonomisk hållbarhet: mål 1 om att avskaffa fattigdom; mål 3 att verka för alla människors hälsa och välbefinnande; mål 4 om att främja ett livslångt lärande för alla; mål 5 om att uppnå jämställdhet och mål 10 om att minska ojämlikheter inom och mellan länder.

Program: Miljö, klimat och resiliens

Programmål

Ett vitalt och motståndskraftigt civilsamhälle som aktivt bidrar till en grön omställning för att säkra hållbara samhällen också för framtida generationer i linje med internationella åtaganden och vårt uppdrag att förvalta Guds skapelse.

Aktörsmål

Medlemsorganisationer och samarbetspartner

Som aktiva påverkans- och utvecklingsaktörer bidrar våra medlemsorganisationer och deras samarbetspartner till hållbara samhälls- och försörjningssystem. Genom ett grönt omställningsarbete bidrar de även till förbättrad miljö, minskad klimatpåverkan, ökad biologisk mångfald och resilienta samhällen.

Beslutsfattare och tjänstepersoner i Sverige

Beslutsfattare inom regering och riksdag och tjänstepersoner på UD och Sida beaktar de policyrekommendationer som vi för fram tillsammans med olika civilsamhällesaktörer och nätverk. Vårt syfte är att bidra till en grön omställning med hållbara samhälls- och försörjningssystem som värnar miljön, klimatet och den biologiska mångfalden och stärker lokala samhällens resiliens.

Beslutsfattare och tjänstepersoner internationellt

Beslutsfattare och tjänstepersoner på internationell nivå beaktar de policyrekommendationer som vi för fram tillsammans med olika civilsamhällesaktörer och nätverk. Vårt syfte är att bidra till en grön omställning med hållbara samhälls- och försörjningssystem som värnar miljön, klimatet och den biologiska mångfalden och stärker lokala samhällens resiliens.

Programmet *Miljö, klimat och resiliens* handlar om vårt ansvar att förvalta Guds skapelse för framtida generationer. Genom en helhetssyn på människa och miljö och med utgångspunkt i ett rättighetsbaserat arbete vill vi bidra till ett grönt omställningsarbete för att uppnå socialt och ekologiskt hållbara samhällen. Vi vill även använda religiös läskunnighet för att lära oss mer om religionens positiva och ibland negativa inverkan på arbetet för en grön omställning i världen.

Vi i civilsamhället kan skynda på en grön omställning

Vi verkar i en föränderlig omvärld där klimatförändringarna blir alltmer påtagliga samtidigt som vi människor fortsätter nyttja naturresurser på ett ohållbart och ojämlikt sätt. Flera av våra samarbetspartner är verksamma i områden där försörjning genom exempelvis jordbruk blir allt svårare och tillgång på vatten blir allt sämre när den biologiska mångfalden hotas.

Många stater har gjort globala åtaganden för klimatet och biologisk mångfald, men de efterlevs inte. Världens beslutsfattare (och därmed skyldighetsbärare) har ännu inte gjort tillräckliga ansträngningar för att göra en grön omställning i återuppbyggnaden efter Covid-19-pandemin.

En grön omställning skulle innebära att naturens resursbegränsningar respekteras och att resilienta system premieras. Civilsamhället har en viktig roll att fylla i besluts-, policy-

och planeringsprocesser för en grön omställning. Vårt internationella nätverk har genom sin mångfald av civilsamhällesaktörer en unik möjlighet att bidra till denna samhällsförändring (läs mer om det i programmet för *Tro och demokrati*). Ett sätt är att mobilisera rättighetsinnehavare och hålla skyldighetsbärare ansvariga för att upprätta hållbara system för försörjning och förvaltning av naturresurser.

Religiös läskunnighet, resiliens och lokalisering

Vi vet att religion, trosuppfattning och annan övertygelse är viktiga faktorer som påverkar människors attityder, värderingar och drivkrafter. I vårt nätverk finns en mångfald av trosbaserade aktörer som genom sin tvåspråkighet kan bidra till normativa dialoger. På så sätt är vi med och stärker det globala miljö-, klimat- och resiliensarbetet.

Inom programmet vill vi fortsätta vårt arbete med trippelnexus för att kunna bidra med mer resiliens i våra insatser. Det innebär att koppla samman insatser i nexus mellan humanitärt arbete, utvecklingssamarbete och fredsinsatser för att rädda liv, minska lidande och bidra till motståndskraftiga och hållbara lokalsamhällen. Vårt fokus är att möjliggöra för våra medlemsorganisationers lokala samarbetspartner att agera vid kriser och katastrofer. Det förutsätter att vi arbetar för att lokaliseringssagendan stärks och operationaliseras i policy och riktlinjer från givare.

Vi vill påverka tillsammans med andra för att utkräva ansvar

Vi ser påverkansarbete gentemot lokala, nationella och internationella myndigheter och beslutsfattare som avgörande för att uppnå målsättningarna med programmet. Vår primära metod för detta är samarbete i nätverk. Det handlar konkret om att vi vill att beslutsfattare ska implementera Sendai-ramverket för katastrofriskreduktion¹⁶ samt Parisavtalet för klimatanpassning och minskade utsläpp av växthusgaser. Programmet relaterar också tydligt till Agenda 2030, primärt till mål 6 om rent vatten och sanitet åt alla, mål 13 om klimatförändringar och mål 15 om ekosystem och biologisk mångfald. Men även mål 2 om hunger och mål 17 om partnerskap är viktiga för att bidra till hållbara system för försörjning.

¹⁶ Se särskilt mål 5. Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030,
<https://www.undrr.org/publication/sendai-framework-disaster-risk-reduction-2015-2030>

Program: Organisation och partnerskap

Programmål

Vi stärker våra medlemsorganisationer och deras samarbetspartner så att de tillsammans kan verka effektivt för ett hållbart, rättvist, fredligt, jämställt och demokratiskt samhälle där människor kan påverka sina livsvillkor och där de mänskliga rättigheterna respekteras, skyddas och uppfylls.

Aktörsmål

Medlemsorganisationer och samarbetspartner

Våra medlemsorganisationer och deras samarbetspartner är starka och hållbara aktörer för samhällsförändring, internationellt och nationellt, enskilt och tillsammans som nätverk. De är lärande och adaptiva aktörer som utifrån sin identitet och sitt uppdrag bidrar till hållbar utveckling och mänskliga rättigheter på ett utvecklings- och biståndseffektivt sätt.

Beslutsfattare och tjänstepersoner i Sverige

Beslutsfattare i regering och riksdag och tjänstepersoner på Sida och UD agerar utvecklings- och biståndseffektivt i sina beslut och riktlinjer. De har ökad förståelse för att utvecklings- och biståndseffektivitet kan ta sig olika uttryck bland de aktörer som finns i vårt nätverk och ger dessa civilsamhällesaktörer goda förutsättningar att utvecklas.

Programmet *Organisation och partnerskap* syftar till att stärka kapaciteten hos våra medlemsorganisationer och samarbetspartner, både i rollen som civilsamhällesaktörer i sin egen rätt och i sin förmåga att samverka i partnerskap för att bidra till en bättre värld. Genom detta program vill vi även öka utvecklings- och biståndseffektiviteten i vår roll som vidareförmedlare, vilket också kopplar till våra program *Tro och demokrati* samt *Miljö, klimat och resiliens*. Men detta program för *Organisation och partnerskap* är också viktigt för vår roll som påverkansaktör och vår roll som mötesplats för mission i ett helhetsperspektiv. Vår långa erfarenhet av att arbeta med organisationsutveckling är ett mervärde i detta arbete.

Organisationer och organisering i förändring

I vår förändringsteori beskriver vi hur samarbete med olika aktörer i civilsamhället är en naturlig ingång i förändringsprocesser. Ett vitalt och motståndskraftigt civilsamhälle med starka organisationer är en viktig katalysator för demokrati och hållbar utveckling. Det gäller inte minst för att motverka det krympande demokratiska utrymmet i världen.

Svenska aktörer som vi själva och Sida behöver ökad förståelse för, och beredskap, att utveckla samarbetsformer i samma takt som nya sociala rörelser mobiliseras. Under perioden vill vi därför arbeta för att utveckla mer ändamålsenliga stödformer, innovation och partnerskap inom vidareförmedlingen, bland annat genom en ökad andel kärnstöd till våra medlemsorganisationers samarbetspartner.

Kapacitetsutveckling och lärande behövs för nå våra mål

Vårt organisationsbedömningssystem med tillhörande kapacitetsutvecklingsplaner är viktiga underlag för att genomföra och följa upp programmet. Dessa ska anpassas utifrån våra medlemsorganisationers olika roller, förutsättningar och behov.

För att uppnå programmålen kommer vi att arbeta med organisatoriskt lärande, kapacitetsutveckling och utvärdering. Vi kommer ha ett fokus på kvalitet och ansvar, särskilt inom områden som ekonomi och antikorrupktion¹⁷. Under perioden vill vi också arbeta för ökad tillgänglighet genom digitalisering, bland annat med hjälp av den digitala lärplattformen Fabo.

Genom vårt fokus på religiös läskunnighet har vi särskild kompetens om hur trosbaserade organisationer kan bidra till hållbar utveckling och hur tro relaterar till ledarskap och organisationsutveckling. Detta är något vi vill bygga vidare på inom ramarna för det här programmet.

Arbetet inom programmet relaterar även till de globala målen i Agenda 2030. Det gäller specifikt mål 16, om effektiva och transparenta institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer och mål 17, om partnerskap. I förlängningen bidrar programmet till att stärka måluppfyllnaden inom alla de globala målen som våra medlemsorganisationer verkar för.

4. Uppföljning och lärande

I enlighet med vår policy för lärande och utvärdering vill vi kontinuerligt lära oss av vad vi gör och de förändringar vi ser runt omkring oss¹⁸. Vi behöver vara adaptiva för att fortsätta vara relevanta i relation till både förändringar inom SMR som nätverk och i vår omvärld. Därför måste en strategi som sträcker sig över en tidsperiod på fem år, 2022-2026, med nödvändighet ses över och justeras vid behov.

Ett sätt att göra det är att fastställa ett *ramverk för lärande* som innebär att vi systematiserar och prioriterar utrymme för lärande och justering under perioden. Det handlar också om att identifiera ett antal lärandeprioriteringar som vi vill fokusera på under perioden – särskilt frågor som kopplar till våra strategiska roller eller tematiska program. Till dessa frågor behöver vi samla in evidens (som vi kallar tecken på förändring), ta tid för regelbunden reflektion och återkommande utvärdera vårt arbete.

De arbetsgrupper och så kallade *communities of practice* som vi inom ramen för strategin uppmuntrar, är också viktiga forum för erfarenhetsutbyte och lärande mellan våra medlemsorganisationer, deras samarbetspartner, vårt kansli och andra relevanta aktörer, såsom andra civilsamhällesorganisationer, konsulter eller akademien.

Uppföljning, justeringar och lärande som kopplar till det löpande arbetet sker inom ramen för det årliga verksamhetsplaneringsarbetet, inklusive rapportering och utvärdering. I detta arbete sker också regelbunden omvärldsbevakning och risk- och möjlighetsanalys. Genom detta arbete får styrelsen på årsbasis bedöma om det finns behov av justeringar eller uppdateringar av strategin på övergripande nivå. I fall av större strategiska förändringar involveras samtliga medlemsorganisationer i samband med års- eller rådsmöte. Med fokus på resultat och lärande från de tre första åren i strategin, kommer styrelsen och kansliet ge en formell återkoppling till alla medlemsorganisationer i samband med årsmötet 2025.

¹⁷ Här finns viktiga kvalitetsstandarder att utgå ifrån som t.ex *Core Humanitarian Standard on Quality and Accountability*

¹⁸ SMR:s policy för lärande och utvärdering (2019)